

Trobades amb caragols

pel GABINET DE DIDÀCTICA DEL JARDÍ BOTÀNIC DE LA UV

En la alameda
un manantial recita
su canto entre las hierbas.
Y el caracol, pacífico
burgués de la vereda,
ignorado y humilde,
el paisaje contempla.

(Federico García Lorca, *Los encuentros de un caracol aventurero*, 1918)

Al diccionari podem trobar accepcions prou singulars que, a més de definir aquest animal, ens aproximen a la relació quotidiana i propera que tenim amb els caragols i que aporten aspectes diferents. Així, trobem:

Caracol: nom masculí.

Caracoles: cant popular andalús, de caràcter lleuger i festiu, caracteritzat per la repetició de la paraula *caracoles* com a tornada.

¡Caracoles!: Interjecció col·loquial que denota empipament, molèstia, estranyesa o admiració.

Els caragols, singulars i pacífics animals, pertanyen al grup dels invertebrats i, dintre d'aquests, als dels mol·luscs gasteròpodes (invertebrats amb closca). Es diferencien dels mol·luscs cefalòpodes en el fet que aquests no tenen una closca externa, com per exemple els calamars i les sèpies, però tampoc s'han de confondre amb els crustacis com les gambes i altres similars. Malgrat la seua grandària i, com diu el poema de García Lorca, «ignorats i humils», són animals fascinants quan estiren la carn de l'interior de

la closca i allarguen les antenes amb aquells puntets negres que ningú reconeix com els ulls.

Després de la pluja, solem trobar els caragols encimbellats a les fulles. «Caracol, gol, gol, trau les banyes al sol» és el que es canta amb ingenuïtat en la infància per aconseguir veure com estiren els apèndixs. És aquesta, per a nosaltres, una de les imatges màgiques que guardem de la infància, època en què hem jugat amb ells, els hem fet competir en rapidesa, cosa quasi impossible perquè, si bé té el mestratge necessari per relliscar en un rastre lluminós, li manca el sentit de l'orientació... Després, és la cuina la que marca una altra etapa en la nostra relació amb els caragols. Recordem els asfòdels carregats de caragols i les cistelles dels re-

«“Caracol, gol, gol, trau les banyes al sol” és el que es canta amb ingenuïtat en la infància per aconseguir veure com estiren els apèndixs»

collidors després de la pluja. Caragols negres o moros, blancs i cristians. O passejar pel Mercat Central de València, on es poden veure les xarxes plenes de caragols amb fulles de romaní per purgar-los i que facen més bon gust...

L'activitat d'aquesta ocasió ha estat preparada per gaudir i acostar-nos a la naturalesa mitjançant la creació d'un recinte que permet observar aquests animals: una mansió que serà temporal però a la qual dotaràs d'un ambient copiant tan bé com pugues el paisatge on viuen. Al cap d'un temps, cal actuar correctament i tornar els caragols al medi on els hem trobat.

Materials i utensilis

- Un flascó de vidre gran
- Una gasa. Si hi poses paper, quan l'humiteges cal canviar-lo perquè es trencarà.
- Una goma gran
- Un poc de terra
- Unes fulles fresques que cal anant reposant (els encanta la fulla de taronger)
- Un poc de lletuga
- Un vaporitzador
- Uns caragols que trobes al jardí o al camp

«Al cap d'un temps de gaudir de l'activitat, cal actuar correctament i tornar els caragols al medi on els hem trobat»

Procediment

Omplim amb terra un poc humida el flascó de vidre gran i hi afegim fulles i petites plantes per fer el recinte més acollidor. Si hi posem fulles de taronger, els caragols se les menjaran amb avidesa. A continuació, introduïm els caragols i posem en l'obertura una gasa de les que s'utilitzen per a curar ferides i la subjectem amb una goma elàstica ampla. Amb el vaporitzador, amb aigua mineral o d'osmosi, vaporitzem la gasa per tal de refrescar l'interior i mantenir la humitat idònia per als caragols.

A través del vidre, podrem veure els caragols i observar els seus desplaçaments: són més ràpids que no sembla! Això sí, hem de netejar el flascó de vidre cada cop que posem noves fulles. Encara que aquests humils animalets són prou nets i és fàcil de tenir-ne cura, els tindrem com a molt un parell de setmanes per gaudir de la seua presència i observar els seus costums i hàbits abans de tornar-los al seu medi. ☺

El Gabinet de Didàctica del Jardí Botànic de la Universitat de València està compost per Mª José Carrau, Pepa Rey i Olga Ibàñez.

